

13 Oktober 2006

Toon Tellegen en het wisselend Toonkwintet

Door Marieke van Soest

Gezien op donderdag 5 oktober in het Bimhuis

Een bomvol Bimhuis wacht tot de voorstelling van start kan gaan. De VPRO maakt opnames, mogelijk leidt dit tot wat vertraging. Met een daverend applaus worden de schrijver en het kwintet op het toneel verwelkomd. Kennelijk hebben eerdere voorstellingen met schrijvers al een enthousiast publiek opgeleverd. Voor mij is deze combinatie van verhalen met muziek nieuw, ik ben wel een liefhebber van de verhalen van Toon Tellegen. Hij neemt plaats op het toneel en gaat van start met een verhaal over de mier en de eekhoorn. 'Je hoort heel veel geluiden. Toch zijn er nog veel meer geluiden, maar die hoor je niet'. Mier en eekhoorn ontwerpen een oor, waarmee je alle geluiden die er zijn kunt horen. Dan hoor je als publiek ineens ook allemaal geluiden. Elk van de instrumenten maakt af en toe een geluid, het worden er steeds meer. Je beleeft de ervaring van eekhoorn en mier: door de geluiden hoor je het geluid niet meer. Heel beeldend. Het zou niets voor mij zijn, zo'n oor.

In het volgende verhaal heeft de muziek een heel stuwende werking, de verteller wordt meegenomen door de muziek, wat de dynamiek van het verhaal versterkt. Zo rijgen de verhalen zich aaneen. Van de mier en de eekhoorn, de sprinkhaan en de boktor, de olifant in tweestrijd. Soms start het verhaal en volgt de muziek. Soms is er muziek en wordt het verhaal hierin verweven. De verhalen staan op zich, maar vloeien toch samen tot een geheel. Door de muziek, de verhaalkeuze? De verschillen tussen mier en eekhoorn komen sterk naar voren in het verhaal over een bezoek aan het eind van de wereld. Op de terugweg naar het bos, ziet eekhoorn 'alles'. Mier ziet nog steeds 'niets'. Ook dit beeld werkt door in de verdere verhalen.

Na de pauze vertelt Corrie van Binsbergen over het stand komen van zo'n voorstelling. Zij is de componist van het totaalplaatje. Ze kiest de verhalen en de meeste schrijvers zijn direct akkoord met haar keuze. Bij de verhalen komen ideeën voor muziek. Zij ordent de onderdelen op een groot magneetbord: "Ik blijf net zo lang met de stukken schuiven tot het een geheel wordt, een nieuwe compositie". Door de vorm blijft het ook een stuk improvisatie: "We lezen mee met de tekst. Soms zijn bepaalde klanken gekoppeld aan een woord, op andere stukken herhalen we een aantal maten. Dat verandert bij een volgend stuk tekst". Dit verklaart de enorm brede lappen papier die de muzikanten voor zich hebben. "Met de muziek is gerepeteerd, de schrijver komt er gewoon bij. Hij krijgt alleen een paar aanwijzingen. 'Beginnen zonder muziek' of 'Kies zelf maar het moment dat je met het verhaal wilt starten'. Zo ontstaat een spannende wisselwerking". Ook dit is te zien, je ziet de beleving van de muzikanten als iets lukt, als het goed uitpakt. Na de pauze eerst een aantal gedichten, daarna verder met de dierverhalen. Ik bemerk bij mezelf verschil met voor de pauze. Voor de pauze was ik sterk bezig deze voor mij nieuwe vorm van 'muziekbeleving' een plek te geven. In het tweede gedeelte kan ik sneller, gemakkelijker meegaan in het geheel. Er is ook meer ruimte gekomen voor het beeld, dat de schrijver en de muzikanten met elkaar vormen. De verschillende instrumenten, de wijze van bespelen, het onderlinge contact. Met name de percussionist is een schouwspel op zich. Ook dit wordt ingeweven. In een verhaal waarin de

wilg van zijn plek loopt en voorbij gaat ('ik verbaas me niet meer'), loopt ook de percussionist de zaal door. Hij weet zelfs muziek te halen uit de traptreden!

Een aanhoudend applaus na het tweede deel van de voorstelling, haalt de artiesten terug op het podium. Ik neem het risico de laatste bus te missen, om de twee volgende verhalen niet te hoeven missen. Daarna toch maar een sprintje getrokken en op het nippertje de bus gehaald. Of er nog meer toegiften waren kunt u zelf beluisteren. De gemaakte opnames van de VPRO worden uitgezonden op zaterdag 14 oktober 2006, van 21.00 tot 24.00 op de Concertzender Nieuwe Stijl. Informatie over deze uitzending vindt u [hier](#). Het Wisselend Toonkwintet is nog op allerlei plaatsen te beluisteren. Kijk op de site van Corrie van Binsbergen (afdeling 'bands') voor de speellijst. Corrie van Binsbergen - [website](#) **Bezetting** Corrie van Binsbergen - gitaar Joost Buis - trombone, lapsteel Albert van Veenendaal - piano Hein Offemans - bas, tuba Alan 'Gunga' Purves - percussie Toon Tellegen - verteller